

Namazda, -farzlarda ve sünnetlerde- secdede çok kalmak istiyorum, bunun bir sakıncası var mıdır? Ayrıca maksimum minimum süresi var mıdır? Üstad'ın bu konuda bir açıklaması var mıdır?

"S - **لَوْ أَنَّ الْمَدَوْنَ يُؤْفَىٰ** itnablı **وَنُصْرِي** kelimesine bedel, itnablı **لَوْ أَنَّ الْمَدَوْنَ يُؤْفَىٰ**'nin zikrinde ne hikmet vardır?"

"C - **Namazda lâzım olan tâdil-i erkân, müdavemet, muhafaza gibi "ikame"nin mânâlarını mûraat etmeye işarettir.**"

"Arkadaş! Namaz, kul ile Allah arasında yüksek bir nispet ve ulvi bir münasebet ve nezih bir hizmettir ki, her ruhu celb ve cezb etmek namazın şe'nindedir. Namazın erkanı, Fütuhat-ı Mekkiye'nin şerh ettiği gibi, öyle esrarı havidir ki, her vicdanın muhabbetini celb etmek, namazın şe'nindedir. Namaz, Hâlık-ı Zülcelâl tarafından her yirmi dört saat zarfında tayin edilen vakitlerde manevi huzuruna yapılan bir davettir. Bu davetin şe'nindedir ki, her kalb, kemal-i şevk ve iştiyakla icabet etsin ve mi'raçvari olan o yüksek münacata mazhar olsun."(1)

Namazın nasıl maddi bir kalıbı varsa, manevi bir kalıbı da vardır. Namazın maddi kalıbı namazın farz ve vacipleri ve bunların itina ve güzelce yapılmasıdır. Manevi kalıpları ise insanın manevi duygu ve latifelerinin namaz vasıtası ile harekete gelip tekemmül etmesidir. Namazın manevi sırları ve kalıpları bir nevi insanın maneviyatını terbiye eden bir takım disiplinler gibidir. Namaz öyle bir öz ve hülasadır ki, insanın bütün manevi azalarını hem besler hem de cezp eder.

Sırlardan maksat insanın her bir cihaz ve latifesinin beslenip terbiye olmasıdır. Mesela, insanın kalbi namazda huşu ve huzur ile cezp olur ve bununla tekemmül eder.

Namazın en büyük erkanı huşu ve huzurdur. Yani namazda iken Allah'ın huzurunda olduğunun farkında olunma halidir. Diğer rükünler, rükü ve secde gibi, bu manaya yardım eden vasıtalar gibidir. Rükü ve secde gibi namazın her bir rüknünün, insanları cezp etmesi mana olarak muhtemeldir.

İnsan iki işi bir anda yapabilmesi için her iki işte de meleke ve maharet sahibi olması gerekir. Mesela, avam birisi Fatihâ'nın manasını anlamak noktasında meleke ve

---

maharet sahibi olmadığı için, sadece Fatiha'yı anlamaya odaklanırsa, diğer işi olan namazı unuttur. Böylece namazdaki huzur gider, hatta rekatları da karıştırmaya başlar.

Ama ruhen terakki etmiş bir insan her iki halde de meleke ve maharet sahibi olduğu için, Fatiha'nın manasını namazdaki huzuru bozmadan düşünebilir. Tıpkı direksiyonu güçlü olan bir şoför ile acemi bir şoför gibi. Usta şoför, şoförlükte terakki ettiği için, hem direksiyon kullanır hem de dikkati bozmayacak ufak işleri yapabilir. Ama acemi şoför direksiyonu kullanırken bir pencereyi bile açmakta zorlanır. Bazen pencere açayım derken, huzur bozulur kaza yapar.

Ruhen gelişmiş bir alim zatın kafasına manalar kendiliğinden gelir; âdeta manalar başına üşüşür. Meleke ve maharet kazanmış büyük zatlar manayı aramaz, manalar bu zatlara gelir. Ama terakki ve tekemmül etmemiş birisi manaların peşinde koşayım derken, kendini kaptırır ve nerede ne işle meşgul olduğunu unuttur.

Bu yüzden ruhen terakki etmemiş bir insan namazda ya da rukü ve secdelerde namazı ve huzuru bozmayacak bir şekilde hülâsa ve muhtasar bir şekilde düşünmesi gerekir. Yoksa bir rüknün teferruatına dalmak namazı ve Allah'ın huzurunda olduğumuzu unutturabilir. Manalar muhtasar ve hülâsa bir şekilde düşünüldüğü zaman, namazın kalite ve sevabı da o denli artar. Rükü ve secdeyi de buna kıyas edebiliriz.

Üstadımız On Beşinci Şua'da bu konuyu şöyle ifadelerle dile getirmektedir:

"HAŞİYE: İşte, derecâta göre bir âmî, bir çekirdek kadar bu kudsi hakikatten hisse alsa, ruhen terakki etmiş bir kâmil insan, bir hurma ağacı kadar hisse alır. Fakat daha terakki etmeyen bir adam Fâtiha okurken bu mânâları kasten hatıra getirmemeli, tâ huzura zarar olmasın. Eğer o makama terakki etse, zaten o mânâlar kendilerini gösterirler."

"H A Ş İ Y E C İ K - Bu haşiyedeki "kasten" kelimesinin izahını Üstadımızdan sorduk. Aldığımız cevabı aynen yazıyoruz:"

"Üçüncü Medrese-i Yusufiyedeki Risale-i Nur talebeleri namına Ceylân Teşehhüd ve Fâtiha kelimelerinin geniş ve yüksek mânâları kastî değil, belki dolayısıyla meşguliyet ve huzura bir nevi gaflet veren tafsilâtı değil, belki mücmel ve kısa mânâları gafleti dağıtır, ubudiyeti ve münâcâtı parlatır görüyorum. Namazın ve Fâtiha ve teşehhüdün pek yüksek kıymetlerini tam gösterir. İkinci kısmın âhirinde "kasten meşgul olmamak"tan murad ise: O mânâların tafsilâtıyla bizzat iştigal bazen namazı unutturur, huzura belki dokunur. Yoksa dolayısıyla ve muhtasar bir tarzda büyük faydalarını hissediyorum..."(2)

Rükünleri fıkıh kaynaklarında tarif edilen vecih üzere yapmak ve tadil-i erkana riayet etmek en güzel olanıdır.

Nafile namazlarda rüku ve secdede dilediğimiz kadar tesbih okuyabiliriz. Ancak farz namazlarda sünnet ölçüsünde okumamız gerekir.

Secdede üç defa "**subhane rabbiyel-a'lâ**" denilir. Bu sayı, rükû ve secdede yapılan tesbihlerin en azıdır. Tek olmak üzere beşe ya da yediye çıkarmak müstehabdır. Ancak imam bunu üçten fazla yapmamalıdır.(El-Hidâye - El-Muhit / Serahsî)

Bunun için söz sahibi fakihler, tesbihin en azı üç, ortalaması beş, mükemmeli yedi defadır, demişlerdir.(3)

(1) bk. [İşârâtü'l-İ'câz, Bakara Sûresi, 3. Ayet Tefsiri](#)

(2) bk. [Şualar, On Beşinci Şua, Fatiha-i şerifenin Muhatasar Bir Hülasası](#)

(3) bk. Celal Yıldırım, Kaynaklarıyla İslam Fıkhı